

ÚVOD

Jan Amos Komenský bol významný mysliteľ, filozof, pedagóg, politik, historik, prekladateľ, spisovateľ, básnik, ideológ a hlavný senior (biskup) Jednoty českobratskej. Vytvoril rozsiahle dielo, kde kritizoval prejavy scholastiky, formalizmu i verbalizmu v stredovekom školstve. J. A. Komenský vyzdvihoval potrebu „*vychovať každého človeka bez výjimky k plnému rozvinutí vlastních schopností a k plnému lidství*“ (CHOCHOLOVÁ, S.-PÁNKOVÁ, M.-STEINER, M. 2009, s. 16). Ak použijeme slová rektora Univerzity Karlovej v Prahe, ktoré predniesol pri príležitosti medzinárodnej konferencie nazvanej *Odkaz Jana Amose Komenského kultúre vzdelávání* roku 2007 v Prahe, uvedomíme si, že i po viac ako 400 rokoch je potrebné dielo J. A. Komenského poznať, rozumieť mu a nechať sa ním inšpirovať i v súčasnosti. Václav Hampl, rektor Univerzity Karlovej v Prahe, povedal: „*Autonomie kultury školního vzdělávání je hodnota, kterou musíme bránit před náporom krátkozrakého praktikismu a užitkovosti. Nepřipravujeme „lidský zdroj“ ani neakumulujeme „lidský kapitál“, ale vychováváme člověka. Poznatek a poznání není pouhá informace, jejíž význam se vyčerpá bezprostředním praktickým využitím. Není to ani vágní „kompetence“ mající podobu obecné přizpůsobivosti člověka potřebám budoucího zaměstnání. Poznatek je výsledek konkrétní práce jedince s nástroji a podle pravidel, které jsou součástí jeho kultury. A tato práce – vzdělávání – mu má dát šanci, aby se stal člověkem svobodným, nemanipulovatelným, schopným řídit svůj osud a respektovat při tom své společenství.*“ (HAMPL, V. 2009, s. 30) Priali by sme si, aby ponúkaný učebný text, venovaný J. A. Komenskému, ako súčasť kultúry, vzdelávania a prípravy budúcich učiteľov, viedol čitateľa k týmto cieľom.

Učebný text pozostáva z troch kapitol.

Prvá kapitola rozoberá podmienky, ktoré ovplyvnili život J. A. Komenského.

Druhá kapitola prezentuje základné bibliografické i obsahové fakty o vybraných spisoch J. A. Komenského.

Tretia kapitola sa zaoberá systémom predškolskej výchovy rozpracovaným v *Informatóriu školy materskej*. Pre porovnanie a zváženie výnimočnosti pedagogických myšlienok J. A. Komenského tretia kapitola ponúka i prehľad aktuálnych cieľov predškolskej výchovy, ktoré sú formulované v dokumentoch *Program výchovy a vzdelávania detí*

v materských školách (1999) či Štátny vzdelávací program ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie (2008).

Súčasťou učebného textu je príloha, ktorá ilustruje život a dielo J. A. Komenského.

Učebný text posluží predovšetkým študentom učiteľstva. Úžitok však môže priniesť tiež učiteľom materských škôl.

Naša vďaka patrí recenzentom doc. PhDr. Márii Podhájeckej, CSc. a doc. PhDr. Eduardovi Lukáčovi, PhD., ktorí svojimi pripomienkami či návrhmi pomohli z učebného textu odstrániť viaceré nepresnosti aj nedostatky.

Prešov, január 2010

Autori